

Žebříčky univerzit – nejlepší instituce i ti ostatní

Jiří Zlatuška

Žebříček světových univerzit publikovaný v minulém týdnu týdeníku Times Higher Education potvrzuje, co pro českou vědu vypracoval v hodnocení výzkumu britský Technopolis:

Z hlediska vědeckého výkonu vede v Česku jasně Akademie věd, která se nicméně mezi univerzity nepočítá a v žebříčku univerzit se nemůže objevit.

Po AV ČR následuje Univerzita Karlova. Mírně se v tom projevuje i synergie s převážně pražskými ústavy AV ČR, ale i bez ní by její postavení žádná z českých vysokých škol neměla šanci ohrozit, všechny následující dvě vedoucí instituce s příliš velkým odstupem.

Žebříčky Times Higher Education platí za jedny z nejseriózněji vnímaných žebříčků univerzit. Na nejlepších 200 místech se publikují přesné pořadí podle výsledného skóre, na další dvoustovce jen skupiny po padesáti, a zbytek vynechává úplně. Má to dobrý důvod, protože jen u několika mála nejlepších škol dává ze své podstaty nepřesná hodnota vstupních parametrů odstup, který není zatížen šumem a náhodností mocinného rozdělení (à la Talebův Extremistán pro čtenáře Černé labutě). U zbylých se jedná spíše o kvalitativní zařazení.

Nesmyslné jsou proto novinové titulky o propadu Univerzity Karlovy o údajných třicet míst při přesunu z kategorie 301-350 do 351-400. Přepočtení na z podstaty chybný interní výsledek může dělat jen šarlatán.

Univerzita Karlova zůstává nadále jedinou českou univerzitou viditelnou jako součást světové první ligy, jedinou z Česka a výjimečně dobrou v poměrech postkomunistických zemí.

Bylo by však poněkud zpozdilé vyvozovat z toho závěry pro rušení slabších institucí. Pokud by se zbytek českých univerzit zavřel, rychle bychom neměli ani tu jednu. (Při snahách o založení brněnské univerzity užíval poslanec rakouského sněmu profesor Masaryk argument, že máme-li mít jednu fungující českou univerzitu, musíme mít univerzity dvě.)

Lze nicméně vcelku jednoznačně říci, že české vysoké školství Univerzita Karlova reprezentuje v celosvětovém srovnání velmi slušně. Spolu s AV ČR představuje díl akademického světa, u kterého je nerealistické předpokládat, že by se do této ligy k těmto dvěma v dohledné době přidal ještě nějaký další český zástupce.

Měli bychom však mít systém hodnocení institucí (nikoli redukovaný na hodnocení jednotlivých výsledků, jako je tomu dnes) a podporu koncentrace kvality (nikoli plošné rozdělování podle kvantity, kde si univerzity jen tím, že výsledek determinuje víc celková velikost nebo i ochota pokřivit prezentaci výsledků třeba drobením na několik, dělají zjevně neoprávněně ramena na AV ČR), změny tímto směrem jsou však zatím v nedohlednu.

Je také dobré mít na paměti, že žebříčky nejsou vševypovídající. Jejich ošidnost lze demonstrovat například na čerstvém úspěchu týmu architektů z ČVUT na soutěži Solar Decathlon v americké Kalifornii. V soutěži reprezentující špičkový aplikovaný výzkum a vývoj zde pražští mladí architekti získali první cenu za architekturu a celkově vynikající třetí místo v konstrukci solárního domu. Jedná se o perspektivní oblast schopnou výrazně ovlivnit kvalitu života, přitom tvůrčí kombinaci architektury, inovativního návrhu a poznatků aplikované vědy. Je málo takových oborů, kde si může Česká republika říct, že je třetí na světě, přitom navzdory tomu, že se jedná o výsledek svou povahou typický pro kombinaci vědění s novou myšlenkou či fantazií, tedy něco pro univerzitní prostředí vrcholně žádoucího, podobný počín do parametrů žebříčků nevstupuje.

<http://www.timeshighereducation.co.uk/world-university-rankings/>